

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยใช้แนวทางโรงเรียนวิถีพุทธ สำหรับนักเรียนโรงเรียนหนองชุมแสงวิทยาคม
ผู้วิจัย	นางนุชนาถ โคตะวินนทร์ ตำแหน่ง รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน
สถานศึกษา	โรงเรียนหนองชุมแสงวิทยาคม อำเภอหนองกุงศรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์
ปีที่ศึกษา	พ.ศ. 2560

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษากระบวนการ และศึกษาผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยใช้แนวทางโรงเรียนวิถีพุทธ สำหรับนักเรียนโรงเรียนหนองชุมแสงวิทยาคม ปีการศึกษา 2560 ใน 2 วงรอบ วงรอบละ 1 ภาคเรียน แต่ละวงรอบตามรูปแบบวิจัย PAOR คือ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Act) การสังเกตผล (Observe) และการสะท้อนผล (Reflect) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ครูหมู่บ้าน และนักเรียน รวมทั้งสิ้น 564 คน กลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 รวม 249 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม 2 ฉบับ แบบสัมภาษณ์ 2 ฉบับ แบบสังเกต 1 ฉบับ และแบบประเมิน 1 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบสามเส้า ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์โดยใช้สถิติ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏผล ดังนี้

1. กระบวนการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้นำรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน โดยเน้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมใน 4 ขั้นตอน คือ (1) ขั้นการวางแผน ในวงรอบที่ 1 ได้ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของโรงเรียน ปรับปรุงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และกำหนดกลยุทธ์การพัฒนา 15 กิจกรรม คือ กิจกรรมยิ้มไหว้ทักทายกัน กิจกรรมวันแห่งความรัก กิจกรรมครอบครัวอบอุ่นด้วยธรรมะ กิจกรรมกีฬาเที่ยงวัน กิจกรรมเสียงธรรมตามสายปลูกกายใจให้ต้น กิจกรรมปลูกวินัยใช้จ่ายด้วยปัญญา เก็บรักษาด้วยการออม กิจกรรมสัจจะสัญญา กิจกรรมวัดใจในโรงเรียน กิจกรรมครูหมู่บ้านร่วมด้วยช่วยกัน กิจกรรมธนาคารความดี กิจกรรมบทร้อยกรองเพื่อชาติไทย กิจกรรมส่งเสริมรักการอ่าน กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสุดสัปดาห์ กิจกรรมโครงการคุณธรรม จริยธรรม และกิจกรรมแหล่งผลิตคนดีศรี น.ช.ก. ส่วนในวงรอบที่ 2 ได้ปรับปรุง เพิ่มความเข้มของการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การติดตาม ประเมินผลในแต่ละกิจกรรมและทุกขั้นตอน (2) ขั้นการปฏิบัติตามแผน ในวงรอบที่ 1 ได้ดำเนินงานตามแผนโดยใช้กลยุทธ์ 15 กิจกรรม ตลอดภาคเรียนที่ 1 วงรอบที่ 2 ยังคงใช้กลยุทธ์เดิม พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตลอดภาคเรียนที่ 2 โดยเพิ่ม

บทคัดย่อ (ต่อ)

ความเข้มของการพัฒนา การติดตาม ประเมินผลในแต่ละกิจกรรม (3) ขั้นการสังเกตผล วงรอบที่ 1 ที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสอบถาม การสังเกต และการสัมภาษณ์ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แต่นักเรียนบางคนยังขาดวินัย มาโรงเรียนสาย ในวงรอบที่ 2 จากการรวบรวมข้อมูล พบว่า นักเรียนแสดงพฤติกรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัย และด้านความเป็นไทย นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลงในการแสดงความเคารพต่อพระพุทธรูปในโรงเรียน เคารพสถาบันเคารพครู และเคารพกันและกัน แต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบ เป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน ได้แสดงออกด้วยท่าทีความเป็นกัลยาณมิตร ส่งผลให้ไม่มีการทะเลาะวิวาท สร้างความพึงพอใจแก่ครู ผู้ปกครองและคนในชุมชน (4) ขั้นการสะท้อนผล ในวงรอบที่ 1 เมื่อสิ้นสุดภาคเรียนที่ 1 ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากบางกิจกรรมยังไม่สามารถดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ทั้งหมด นักเรียนยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการร่วมกิจกรรมหรือกิจกรรมต่าง ๆ ยังขาดการบูรณาการไปสู่กิจกรรมการเรียนการสอนอย่างแท้จริง วงรอบที่ 2 นักเรียนแสดงพฤติกรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับมากขึ้น โดยเฉพาะด้านความมีวินัย และด้านความเป็นไทย ทำให้ไม่มีการทะเลาะวิวาทกันระหว่างนักเรียนกับนักเรียน และนักเรียนกับบุคคลอื่นอีก รวมทั้งสร้างความพึงพอใจแก่ครู ผู้ปกครอง และชุมชน

2. ผลการดำเนินงานพบว่า เมื่อสิ้นสุดภาคเรียนที่ 1 การดำเนินงานกิจกรรมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสิ้นสุดภาคเรียนที่ 2 พบว่า การดำเนินงานกิจกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เมื่อสิ้นสุดภาคเรียนที่ 1 นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ระดับดีขึ้นไปร้อยละ 73.58 ไม่ผ่านเกณฑ์ 80 ส่วนเมื่อสิ้นสุดภาคเรียนที่ 2 นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านความมีน้ำใจ ด้านความเป็นไทย ด้านการบริโภคด้วยปัญญา ด้านการใฝ่เรียนรู้ และด้านความมีวินัย รวมทั้งนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ระดับดีขึ้นไปร้อยละ 86.67 ผ่านเกณฑ์พัฒนา 80 ที่กำหนดไว้

ทั้งนี้จากการพัฒนาส่งผลให้นักเรียน โรงเรียนหนองชุมแสงวิทยาคมมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่โรงเรียนกำหนดให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนอยู่ในระดับสูงมากขึ้น เป็นผลให้เกิดการพัฒนาให้นักเรียนแบบองค์รวมทั้งด้านสติปัญญา และด้านคุณธรรม จริยธรรม อันจะนำไปสู่การเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคคลอื่น สร้างความมั่นคง และความสงบสุขของสังคมไทยและโลก ต่อไป

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง	การประเมินโครงการเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนหนองชุมแสงวิทยาคม
ผู้ศึกษา	นางนุชนาถ โคตะวินนธ์ ตำแหน่ง รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน
สถานศึกษา	โรงเรียนหนองชุมแสงวิทยาคม อำเภอหนองกุงศรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์
ปีที่ศึกษา	พ.ศ. 2560

การศึกษาครั้งนี้ มีความจุดประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาศักยภาพการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาชีพเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนหนองชุมแสงวิทยาคม ศึกษาการส่งเสริมอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนหนองชุมแสงวิทยาคม และประเมินโครงการเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนหนองชุมแสงวิทยาคม อำเภอหนองกุงศรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2560 ตามวงจร PDCA คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ การประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข ด้วยกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพการเรียนการสอน และการส่งเสริมอาชีพอิสระการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน รวม 480 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสำรวจปัญหาและความต้องการ แบบบันทึกผลการดำเนินงานของนักเรียน แบบสอบถามการดำเนินงานการพัฒนาการเรียนการสอน แบบสอบถามการส่งเสริมอาชีพอิสระการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และแบบประเมินโครงการ สถิติที่ใช้ในการศึกษา คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t ผลการศึกษาปรากฏ ดังนี้

1. การพัฒนาศักยภาพการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาชีพ

1.1 สถิติการพัฒนาหลังดำเนินโครงการ คือ 1) การอบรมสัมมนา จำนวน 67 ครั้ง (เฉลี่ยคนละ 4.43 ครั้ง) ผ่านเกณฑ์พัฒนาคนละ 4 ครั้งต่อปี 2) การประชุมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 63 ครั้ง (เฉลี่ยคนละ 4.17 ครั้ง) ผ่านเกณฑ์พัฒนาคนละ 4 ครั้งต่อปี 3) การนิเทศติดตาม จำนวน 63 ครั้ง (เฉลี่ยคนละ 8 ครั้ง) ผ่านเกณฑ์พัฒนาคนละ 6 ครั้งต่อปี 4) การศึกษานอกสถานที่ จำนวน 30 ครั้ง (เฉลี่ยคนละ 2 ครั้ง) ผ่านเกณฑ์พัฒนาคนละ 2 ครั้งต่อปี และ 5) การส่งไป

บทคัดย่อ (ต่อ)

ศึกษาต่อ ครูจำนวน 1 คน ได้ส่งเสริมให้ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท 2 คน และระดับปริญญาเอก 1 คน จากทั้งหมด 15 คน ผ่านเกณฑ์การพัฒนาครูให้จบระดับปริญญาตรี

1.2 ระดับการดำเนินงาน ก่อนการดำเนินงาน ครูเห็นว่า กิจกรรมการพัฒนาการเรียนการสอนเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง หลังการดำเนินงาน ครูเห็นว่า กิจกรรมการพัฒนาการเรียนการสอนเหมาะสมอยู่ในระดับมาก นักเรียน เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และผู้ปกครองนักเรียน เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. การส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน มีนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมในภาคเรียนที่ 1 จำนวน 27 กลุ่มอาชีพ รวม 626 คน คิดเป็นร้อยละ 24.29 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 36 กลุ่มอาชีพ รวม 671 คน คิดเป็นร้อยละ 26.04 และงบประมาณ สำหรับการลงทุนภาคเรียนที่ 1 จำนวน 93,420 บาท ได้กำไรคนละ 141.02 บาท และภาคเรียนที่ 2 เพิ่มขึ้น 135,575 บาท ได้กำไรคนละ 179.91 บาท หลังการดำเนินงาน ครู เห็นว่า กิจกรรมการส่งเสริมอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด นักเรียน เห็นว่า กิจกรรมเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และผู้ปกครองนักเรียน เห็นว่า กิจกรรมเหมาะสมอยู่ในระดับมาก รวมทั้งนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงคุณภาพอยู่ในระดับดี และมากกว่าก่อนดำเนินงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านผลผลิต เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านสภาพแวดล้อม เหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3. การประเมินโครงการ ครู นักเรียน และผู้ปกครอง เห็นว่า โครงการเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียน โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด